

СПОР РАДИ ПОВЕЋАЊА ВИСИНЕ РЕНТЕ

Када је обавеза плаћања ренте у одређеном износу установљена судском пресудом, суд може, на захтев оштећеног, само за убудуће повећати месечни износ ренте, ако се знатније промене околности које је суд имао у виду приликом доношења раније одлуке; терет истицања и доказивања чињеница које би могле умањити право тужиоца на повећање ренте, су сходно члану 223 ЗПП, на туженом

Из образложења: Првостепеном пресудом делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца за исплату накнаде штете по основу обрачунате а неисплаћене ренте за период од 01.02.2007. год. до 08.02.2010. год. (када је покренут поступак у овој правној ствари), те је за убудуће измењен износ месечне ренте утврђен пресудом од 22.11.2006. год. У чињеничном стању је утврђено да је од доношења претходне пресуде дошло до промена околности, тако што је дошло до разлике зараде коју би тужилац остварио да је и даље остао да ради у предузећу у којем је раније био запослен, износа инвалидске пензије коју остварује и ренте која му је исплаћивана на основу пресуде од 22.11.2006. год. На основу наведеног утврђења, првостепени суд је закључио да је тужилац претрпео штету због промењених околности, па је у смислу члана 196 ЗОО обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 292.842,00 дин на име накнаде штете по основу обрачунате а неисплаћене ренте за период од 01.02.2007. год до подношења тужбе – 08.02.2010. год. Одлучујући по жалби туженог, другостепени суд је нашао да је првостепена пресуда донета погрешном применом материјалног права. Наиме, сходно члану 188 и 195 став 2 ЗОО, оштећени који због неспособности за рад губи зараду, има право да од одговорног лица захтева плаћање новчане ренте као накнаде за ту штету, а сходно члану 196 ЗОО, када је обавеза плаћања ренте у одређеном износу установљена судском пресудом, на захтев оштећеног, суд може за убудуће повећати ренту, ако се знатније промене околности које је суд имао у виду приликом доношења раније одлуке, што значи, само за убудуће, након подношења тужбе за повећање ренте. Ово стога што само суд може изменити правноснажном пресудом утврђен новчани износ ренте, у новом судском спору, а њена правноснажност онемогућава оштећеног и одговорно лице да пред судом остварују било какве захтеве за повећање или смањење ренте за период када је та пресуда била на снази, дакле док се не покрене нови судски спор за измену ренте. Према томе, како је тужилац тужбу по којој се води спор поднео 08.02.2010. год., нема право да захтева накнаду штете због изгубљене зараде за период пре подношења тужбе. При томе, у ситуацији када је тужиоцу већ досуђена рента првобитном пресудом, у спору ради повећања висине ренте, првостепени суд није дужан да поново утврђује радну способност, одн. неспособност тужиоца, уколико тужени не истиче да је дошло до промена у радној способности тужиоца, услед којих су његове могућности да стиче зараду повећане, јер је сходно члану 223 ЗПП у вези члана 196 ЗПП, терет истицања ових чињеница и доказивања истих на туженом, исто као и терет истицања и доказивања других чињеница које би могле умањити право тужиоца на повећање ренте, као што су остваривање личне војне инвалиднине или других додатака које се исплаћују ратном војном инвалиду као материјално обезбеђење по одговарајућим прописима.

(пресуда Основног суда Сомбор, Кула П 1884/10 од 25.11.2011. год и пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 679/12 од 18.03.2013. год)